

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հնդունվել է 08.07.2005

- [Գլուխ 1 Ընդհանուր դրույթներ](#)
- [Գլուխ 2 Քրեակատարողական ծառայության մարմինների եւ հիմնարկների համակարգը, դրանց գործունեության կազմակերպման հիմունքները](#)
- [Գլուխ 3 Քրեակատարողական ծառայության պաշտոնները եւ կոչումներ](#)
- [Գլուխ 4 Ծառայության անցնելու քրեակատարողական ծառայությունում](#)
- [Գլուխ 5 Քրեակատարողական ծառայողի ատեստավորումը եւ վերապատրաստումը](#)
- [Գլուխ 6 Քրեակատարողական ծառայողին այլ պաշտոնի փոխադրելը](#)
- [Գլուխ 7 Քրեակատարողական ծառայողների իրավունքները եւ պարտականությունները](#)
- [Գլուխ 8 Լիազորությունները քրեակատարողական ծառայության կազմակերպման գործում](#)
- [Գլուխ 9 Քրեակատարողական ծառայողի պաշտոնեական երաշխիքները եւ սահմանափակումները](#)
- [Գլուխ 10 Քրեակատարողական ծառայողի ծառայության եւ հանգստի ժամանակը](#)
- [Գլուխ 11 Քրեակատարողական ծառայողներին խրախուսելը, կարգապահական տույժի ենթարկելը](#)
- [Գլուխ 12 Քրեակատարողական ծառայողին պաշտոնից ազատելը, ծառայությունը դադարեցելը](#)
- [Գլուխ 13 Քրեակատարողական ծառայությունում ծառայության կամ պաշտոնում վերականգնումը](#)
- [Գլուխ 14 Քրեակատարողական ծառայողի կողմից ֆիզիկական ուժ, հատուկ միջոցներ եւ զենք գործադրելը](#)
- [Գլուխ 15 Այլ դրույթներ](#)
- [Գլուխ 16 Եզրափակիչ եւ անցումային դրույթներ](#)

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը կարգավորում է քրեակատարողական գործառույթներ իրականացնող պետական լիազոր մարմնում քրեակատարողական ծառայության (այսուհետ՝ քրեակատարողական ծառայություն) հիմնական սկզբունքները, քրեակատարողական ծառայության մարմինների եւ հիմնարկների համակարգը, դրանց գործունեության կազմակերպման հիմունքները, ծառայություն անցնելու կարգը եւ պայմանները, պաշտոնների ու կոչումների դասակարգումը, ծառայողների իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, իրավական ու սոցիալական երաշխիքները, ծառայության հետ կապված այլ հարաբերություններ:

Հոդված 2. Քրեակատարողական ծառայությունը

1. Քրեակատարողական ծառայությունն ապահովում է սույն օրենքով նախատեսված խնդիրների իրականացումը:
2. Քրեակատարողական ծառայությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության համակարգում:
3. Քրեակատարողական ծառայությունում ծառայությունը պետական ծառայության հատուկ տեսակ է, որի առանձնահատկությունները սահմանվում են սույն օրենքով:

Քրեակատարողական ծառայությունում ծառայող քաղաքացին պետական ծառայող է:

4. Քրեակատարողական ծառայությունում ծառայությունն իրականացվում է օրինականության, մարդու եւ քաղաքացու իրավունքներն ու ազատությունները, պատիվ ու արժանապատվությունը հարգելու, մարդասիրության ու հրապարակայնության սկզբունքների պահպանմամբ՝ միանձնյա ու կենտրոնացված ղեկավարման միջոցով:

5. Քրեակատարողական ծառայությունն իրականացվում է՝

- 1) Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմնում (այսուհետ՝ քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմին)։
- 2) քրեակատարողական տեսչությունում։
- 3) Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական հիմնարկներում (այսուհետ՝ քրեակատարողական հիմնարկ)։
6. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ կարող են ստեղծվել դատապարտյալների սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման, գիտահետազոտական, բուժական, կրթական եւ այլ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ։

Հոդված 3.Քրեակատարողական ծառայության մասին օրենսդրությունը

1. Քրեակատարողական ծառայության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունից, սույն օրենքից, այլ օրենքներից եւ իրավական ակտերից, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերից։
2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը։
3. Քրեակատարողական ծառայողների աշխատանքային հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրությամբ, եթե քրեակատարողական ծառայության մասին օրենսդրությամբ այդ հարաբերությունները կարգավորող առանձնահատկություններ սահմանված չեն։

ԳԼՈՒԽ 2

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԵՎ ՀԻՄՆԱԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ, ԴՐԱՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հոդված 4.Քրեակատարողական ծառայության հիմնական խնդիրները

1. Քրեակատարողական ծառայության հիմնական խնդիրներն են՝
 - 1) Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված, դատարանի նշանակած պատիժները (այսուհետ՝ պատիժներ) կատարելը՝ օրենքով սահմանված կարգով։
 - 2) պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձանց վրա եւ պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու դեպքերում դատապարտյալների վրա դատարանի դրած պարտականությունների կատարման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելը։
 - 3) անձանց՝ օրենքով սահմանված հիմքերով եւ կարգով կալանքի տակ պահելը։
 - 4) քրեակատարողական հիմնարկների պահպանությունը, ազատությունից զրկելու ձեռով պատիժ կրող դատապարտյալներին եւ կալանավորվածներին փոխադրելը։
 - 5) քրեակատարողական հիմնարկներում օրինականություն, ինչպես նաեւ կալանավորվածների եւ դատապարտյալների՝ իրենց իրավունքներից եւ ազատություններից օգտվելու երաշխիքներ ապահովելը։
 - 6) քրեակատարողական հիմնարկներում պահվող անձանց, այդ հիմնարկների անձնակազմերի եւ այնտեղ գտնվող այլ անձանց անվտանգությունն ապահովելը։
 - 7) կալանավորվածների եւ դատապարտյալների կյանքի ու առողջության պահպանման, անձնական եւ մշակութային, կրթական ու հոգեւոր զարգացման պատշաճ պայմաններ ապահովելը։
 - 8) կալանավորվածների եւ դատապարտյալների՝ քրեակատարողական հիմնարկում գտնվելու կապակցությամբ սոցիալական, հոգեբանական եւ իրավական աշխատանքներ կազմակերպելը։
 - 9) քրեակատարողական հիմնարկների ու մարմինների նյութատեխնիկական եւ սոցիալական պայմանների զարգացում ապահովելը։

10) կալանավորվածների եւ դատապարտյալների զբաղվածությունն ապահովելը:

Քրեակատարողական ծառայությունն իրականացնում է նաեւ օրենքով նախատեսված այլ խնդիրներ:

2. Քրեակատարողական ծառայության՝ խնդիրների իրականացման նպատակով ըստ ոլորտների կառուցվածքային ստորաբաժանուժների գործունեության կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

Հոդված 5. Քրեակատարողական տեսչությունը

1. Քրեակատարողական տեսչությունը քրեակատարողական ծառայության ինքնուրույն ստորաբաժանում է, որն իրականացնում է քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմնի եւ քրեակատարողական հիմնարկների գործունեության նկատմամբ վերահսկողություն, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարի այլ հանձնարարություններ: Քրեակատարողական տեսչության լիազորությունները սահմանվում են սույն օրենքով, այլ իրավական ակտերով եւ իր կանոնադրությամբ:

2. Քրեակատարողական տեսչությունը ղեկավարում է քրեակատարողական տեսչության պետը, որն անմիջականորեն ենթակա եւ հաշվետու է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարին:

Քրեակատարողական տեսչության կանոնադրությունը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը:

Հոդված 6. Քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմինը

1. Քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմինը Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչությունն է, որն ապահովում է սույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված խնդիրների իրականացումը իր կառուցվածքային ստորաբաժանուժների եւ քրեակատարողական հիմնարկների միջոցով:

2. Քրեակատարողական վարչությունը ղեկավարում է քրեակատարողական վարչության պետը:

3. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչությունը պետական հիմնարկ է, որը գործում է սույն օրենքին եւ իր կանոնադրությանը համապատասխան:

4. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչության կանոնադրությունը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

5. Այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանումը քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմնի կառուցվածքային ստորաբաժանում է: Այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանուժն ունի տարածքային մարմիններ, որոնք գործում են Հայաստանի Հանրապետության մարզերում եւ Երեւան քաղաքի համայնքներում: Այլընտրանքային պատիժների կատարման մարզային ստորաբաժանումը մարզի ենթատարածքներում կարող է ունենալ նստավայրեր:

6. Այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանուժն իրականացնում է ազատությունից զրկելու հետ չկապված քրեական պատիժների կատարումը եւ վերահսկողություն պատժից պայմանական վաղաժամկետ կամ պատժի հետաձգումով ազատված անձանց նկատմամբ:

7. Այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանման գործունեության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

8. Քրեակատարողական ծառայության հատուկ նշանակության ստորաբաժանումը քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմնի կառուցվածքային ստորաբաժանում է եւ գործում է քրեակատարողական վարչության պետի անմիջական ղեկավարությամբ:

9. Քրեակատարողական ծառայության հատուկ նշանակության ստորաբաժանուժն իրականացնում է արագ արձագանքման աշխատանքներ՝ քրեակատարողական հիմնարկներում արտակարգ իրավիճակներ առաջանալիս ներքին կանոնակարգի խախտումները վերացնելու նպատակով, ինչպես նաեւ աջակցում է քրեակատարողական հիմնարկների արտաքին պահպանության, ներքին կանոնակարգի պահպանմանն ուղղված գործառնությունների եւ ազատությունից զրկելու ձեռով պատիժ կրող դատապարտյալների եւ կալանավորվածների փոխադրումների իրականացմանը:

Հոդված 7. Քրեակատարողական հիմնարկները

1. Քրեակատարողական հիմնարկներ են ուղղիչ հիմնարկները եւ կալանավորվածներին պահելու վայրերը:
2. Քրեակատարողական հիմնարկների տեսակները եւ լրակազմերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը՝ քրեակատարողական վարչության պետի ներկայացմամբ:
3. Քրեակատարողական հիմնարկները ստեղծում, վերակազմակերպում եւ դրանց գործունեությունը դադարեցնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:
4. Քրեակատարողական հիմնարկը պետական հիմնարկ է, որը գործում է սույն օրենքին եւ իր կանոնադրությանը համապատասխան:

Հոդված 8. Քրեակատարողական ծառայության համակարգում գործող հիմնադրամը

Դատապարտյալների զբաղվածությունն ապահովելու, դատապարտյալներին եւ կալանավորվածներին պահելու պայմանները բարելավելու, ինչպես նաեւ քրեակատարողական հիմնարկների սոցիալական, մշակութային ոլորտները զարգացնելու նպատակով քրեակատարողական ծառայության համակարգում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն ստեղծում է հիմնադրամ, որը գործում է հիմնադրամի կանոնադրության համաձայն:

ԳԼՈՒԽ 3

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐԸ ԵՎ ԿՈՉՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 9. Քրեակատարողական ծառայության պաշտոնները

1. Քրեակատարողական ծառայության պաշտոնները աստիճանական համակարգով՝ բարձրից ցածր, դասակարգվում են ըստ բարձրագույն, գլխավոր, առաջատար, միջին եւ կրտսեր խմբերի: Յուրաքանչյուր խմբի պաշտոնները նույնպես դասակարգվում են աստիճանական համակարգով՝ բարձրից ցածր: Նույն աստիճանի պաշտոնները բերված են ստորեւ՝ նույն տողում՝

1) քրեակատարողական ծառայության բարձրագույն խմբի պաշտոններ՝

- քրեակատարողական վարչության պետ,
- քրեակատարողական վարչության պետի առաջին տեղակալ, քրեակատարողական տեսչության պետ,
- քրեակատարողական վարչության պետի տեղակալ.

2) քրեակատարողական ծառայության գլխավոր խմբի պաշտոններ՝

- քրեակատարողական հիմնարկի պետ, քրեակատարողական ավագ տեսուչ, քրեակատարողական վարչության բաժնի պետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի պետի տեղակալ, քրեակատարողական վարչության բաժնի պետի տեղակալ, քրեակատարողական վարչության բաժանմունքի պետ.

3) քրեակատարողական ծառայության առաջատար խմբի պաշտոններ՝

- քրեակատարողական տեսուչ, քրեակատարողական վարչության գլխավոր մասնագետ, քրեակատարողական հիմնարկի պատասխանատու հերթապահ, քրեակատարողական հիմնարկի բաժնի պետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի բաժնի պետի տեղակալ, քրեակատարողական հիմնարկի բաժանմունքի պետ, քրեակատարողական հիմնարկի տեղամասի պետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի խմբի ղեկավար,
- քրեակատարողական հիմնարկի գլխավոր մասնագետ.

4) քրեակատարողական ծառայության միջին խմբի պաշտոններ՝

- քրեակատարողական տեսչության առաջատար մասնագետ, քրեակատարողական վարչության առաջատար մասնագետ,
- քրեակատարողական վարչության առաջին կարգի մասնագետ, քրեակատարողական հիմնարկի առաջատար մասնագետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի առաջին կարգի մասնագետ.

5) քրեակատարողական ծառայության կրտսեր խմբի պաշտոններ՝

- քրեակատարողական վարչության երկրորդ կարգի մասնագետ,
- քրեակատարողական վարչության երրորդ կարգի մասնագետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի երկրորդ կարգի մասնագետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի երրորդ կարգի մասնագետ,
- քրեակատարողական հիմնարկի կրտսեր մասնագետ:

2. Քրեակատարողական ծառայության գլխավոր, առաջատար, միջին եւ կրտսեր խմբերի պաշտոններին հավասարեցված պաշտոնների ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը:

Հոդված 10. Քրեակատարողական ծառայողների կոչումները

1. Քրեակատարողական ծառայողներին շնորհվում են արդարադատության հետեւյալ կոչումները.

- արդարադատության գեներալ-մայոր,
- արդարադատության գնդապետ,
- արդարադատության փոխգնդապետ,
- արդարադատության մայոր,
- արդարադատության կապիտան,
- արդարադատության ավագ լեյտենանտ,
- արդարադատության լեյտենանտ,
- արդարադատության ավագ ենթասպա,
- արդարադատության ենթասպա,
- արդարադատության ավագ,
- արդարադատության ավագ սերժանտ,
- արդարադատության սերժանտ,
- արդարադատության կրտսեր սերժանտ:

Կոչումները դասակարգվում են աստիճանական համակարգով՝ բարձրից ցածր:

2. Քրեակատարողական ծառայության պաշտոնների բարձրագույն խմբի պաշտոններ զբաղեցնող քրեակատարողական ծառայողների համար սահմանված արդարադատության գեներալ-մայոր կոչումը շնորհում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը:

3. Քրեակատարողական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող քրեակատարողական ծառայողների կոչումները, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերի, շնորհում է քրեակատարողական վարչության պետը: